

Nr 62.

Godkänd av första kammaren den 4 mars 1935.

Godkänd av andra kammaren den 4 mars 1935.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna för kapitalökning i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

(Statsutskottets utlåtande nr 9.)

Till KONUNGEN.

Postverket.

1:o) **Inköp av inventarier för postverkets behov.** Ut i den till riksdagen avlåtna, den 4 januari 1935 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1935/1936 har Kungl. Maj:t i avseende å postverket (punkt 1 av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning Bil. 3» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att till inköp av inventarier för postverkets behov för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

I enlighet med generalpoststyrelsens av departementschefen förordade förslag har riksdagen ansett sig böra för ifrågavarande ändamål anvisa 300,000 kronor eller samma belopp, som beviljats för löpande budgetår. Då en besparing å tidigare beviljade inventarieanslag av omkring 300,000 kronor beräknas vara förefintlig vid ingången av nästkommande budgetperiod, skulle sålunda under densamma i runt tal 600,000 kronor stå till förfogande för postverkets inventarieanskaffning.

I avseende å förevarande liksom i det följande behandlade anslag till de fyra kommunikationsverken — med undantag av anslaget till inlandsbanan — har riksdagen ansett sig böra godkänna Kungl. Maj:ts förslag om att täckning för desamma beredes av lånemedel. Anslaget till inlandsbanan bör såsom tidigare bestridas från andra statsinkomster än lånemedel.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *inköp av inventarier för postverkets behov* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

2:o) **Posthusbyggnad å Östermalm i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att till posthusbyggnad å Östermalm i Stockholm för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

Enligt vad utredningen utvisar och riksdagens vederbörande utskott efter avlagt besök kunnat bekräfta, äro de nuvarande postkontorslokalerna på grund av poströrelsens starka tillväxt otillräckliga och även i övrigt mindre tillfredsställande. Det av generalpoststyrelsen framlagda nybyggnadsförslaget synes erbjuda en lämplig lösning av lokalfrågan.

Inköpet av tomt skulle draga en kostnad av 550,000 kronor och den nya posthusbyggnaden 1,120,000 kronor, tillhopa 1,670,000 kronor. Med beaktande att en tillfredsställande avkastning å detta kapital synes påräknelig har riksdagen ansett sig böra bifalla förslaget.

De erforderliga anslagsmedlen äro avsedda att fördelas på två budgetår, varvid 850,000 kronor nu skulle anvisas.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *posthusbyggnad å Östermalm i Stockholm* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 850,000 kronor, att utgå av lånemedel.

3:o) **Till- och ombyggnad av posthuset i Värnamo.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3), som avser att bereda utvidgade lokaler för postkontoret i Värnamo, har riksdagen för *till- och ombyggnad av posthuset i Värnamo* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 29,500 kronor, att utgå av lånemedel.

4:o) **Ombyggnad av posthuset i Visby.** Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4), får anmäla, att riksdagen till *ombyggnad av posthuset i Visby* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 39,000 kronor, att utgå av lånemedel.

5:o) **Inköp och inredning för postverkets räkning av fastigheten nr 3 i kvarteret Elefanten i Söderhamn.** Kungl. Maj:t har (punkt 5) föreslagit riksdagen att till inköp och inredning för postverkets räkning av fastigheten nr 3 i kvarteret Elefanten i Söderhamn för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 173,000 kronor.

Undersökning har pågått om möjligheterna att jämväl framdeles för post- och telegrafverkens avdelningar i Söderhamn bereda lokaler inom samma byggnad. Närmast avsågs då en utvidgning av nuvarande telegrafbyggnad, som för närvarande inrymmer lokaler också för postkontoret. Genom den företagna åtgärden att fastigheten nr 3 i kvarteret Elefanten inköpts av telegrafverkets änke- och pupillkassa och därefter uthyrts till generalpoststyrelsen är emellertid en dylik lösning av verkets lokalfrågor praktiskt taget ej längre möjlig att genomföra. I det läge ärendet nu befinnes torde, såsom jämväl departementschefen framhållit, någon annan utväg icke stå till buds än den av generalpoststyrelsen föreslagna.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *inköp och inredning för post-*

verkets räkning av fastigheten nr 3 i kvarteret *Elefanten* i Söderhamn för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 173,000 kronor, att utgå av lånemedel.

6:o) **Inköp för postverkets räkning av fastigheter.** Kungl. Maj:t har (punkt 6) föreslagit riksdagen att till inköp för postverkets räkning av fastigheter, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Under beaktande att fastighetsinköp avsedda att bestridas från ifrågavarande anslag skola i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning, har riksdagen ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts anslagsäskande.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *inköp för postverkets räkning av fastigheter*, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

7:o) **Mark till landningsfält för flygplan.** Kungl. Maj:t har (punkt 7) föreslagit riksdagen att till mark till landningsfält för flygplan för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 110,000 kronor.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har till *mark till landningsfält för flygplan* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 110,000 kronor, att utgå av lånemedel.

8:o) **Belysningsanläggningar för luftfartsleder.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) om anslag till belysningsanläggningar för luftfartsleder kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

Telegrafverket.

9:o) **Telefonstationsbyggnad i kvarteret Jericho i Stockholm.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) om anvisande av återstoden av det för ifrågavarande byggnadsföretag erforderliga beloppet har riksdagen till *telefonstationsbyggnad i kvarteret Jericho i Stockholm* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 1,050,000 kronor, att utgå av lånemedel.

10:o) **Telefonstationsbyggnad i Enskede i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen att till telefonstationsbyggnad i Enskede i Stockholm för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Ifrågavarande byggnad är avsedd dels att möjliggöra den fortsatta automatiseringen av Stockholms telefontät dels ock att bereda nya lokaler för postkontoret i Enskede.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag ej givit riksdagen anledning till erinran, har riksdagen till *telefonstationsbyggnad i Enskede i Stockholm* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

11:o) **Inköp för telegrafverkets räkning av vissa markområden i Nynäshamn.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11), som avser inköp för telegrafverkets räkning av mark, som är belägen vid telegrafverkets verkstad i Nynäshamn och delvis redan disponeras för dess räkning, har riksdagen till *inköp för telegrafverkets räkning av vissa markområden i Nynäshamn* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 8,000 kronor, att utgå av lånemedel.

12:o) **Inköp och bebyggande för telegrafverkets räkning av förrådstomt i Malmö.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) har riksdagen till *inköp och bebyggande för telegrafverkets räkning av förrådstomt i Malmö* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 251,000 kronor, att utgå av lånemedel.

13:o) **Inköp för telegrafverkets räkning av fastighet i Landskrona.** Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att till inköp för telegrafverkets räkning av fastighet i Landskrona för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 68,000 kronor.

Ifrågavarande till inköp föreslagna fastighet, nr 5 i kvarteret Gamla Strand vid Trädgårdsgatan, gränsar till telegraf- och telefonstationsbyggnaden, i vilken jämväl postkontor är inrymt. Genom förvärvet skulle ny infart till telegrafhusgården kunna beredas och postkontoret kunna erhålla ökade lokaler, varjämte möjligheterna till framtida utvidgningar säkerställas.

Då köpeskillingen, 68,000 kronor, därjämte synes skälig, har riksdagen funnit sig böra bifalla förevarande förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *inköp för telegrafverkets räkning av fastighet i Landskrona* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 68,000 kronor, att utgå av lånemedel.

14:o) **Till- och påbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Örebro.** Då Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) ej givit riksdagen anledning till erinran, har riksdagen för *till- och påbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Örebro* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 350,000 kronor, att utgå av lånemedel.

15:o) **Telefonstationsbyggnad i Ljusdal.** Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen att till telefonstationsbyggnad i Ljusdal för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 111,000 kronor.

Riksdagen, som ej kunnat undgå att finna den beräknade byggnadskostnaden 105,000 kronor hög, har emellertid ej velat motsätta sig förevarande förslag.

Det äskade anslagsbeloppet 111,000 kronor, varav 6,000 kronor tomtkostnad, har riksdagen därför ansett sig böra anvisa.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *telefonstationsbyggnad i Ljusdal* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 111,000 kronor, att utgå av lånemedel.

16:o) **Inköp för telegrafverkets räkning av fastighet i Östersund.** Kungl. Maj:t har (punkt 16) föreslagit riksdagen att till inköp för telegrafverkets räkning av fastighet i Östersund för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 140,700 kronor.

Köpeskillingen för ifrågavarande fastighet synes förhållandevis hög. Önskligt är emellertid att möjligheterna till framtida utvidgning av telegraf- och postverkens lokaler ej ytterligare försittas. Med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till *inköp för telegrafverkets räkning av fastighet i Östersund* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 140,700 kronor, att utgå av lånemedel.

17:o) **Inköp och bebyggande för telegrafverkets räkning av fastigheter.** Under beaktande att förevarande anslag endast får disponeras efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall, har riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) till *inköp och bebyggande för telegrafverkets räkning av fastigheter*, vilkas förvärvande eller färdigställande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

18:o) **Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende.** Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen att till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

De belopp, som under senaste åren nedlagts på nyanläggningar vid telegrafverket, äro högst betydande. Under titel »fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende» har — i huvudsak för telefonnätets utbyggnad — under budgetåren 1931—1935 anvisats sammanlagt 49,350,000 kronor.

Nu begäras för samma ändamål ytterligare 15,000,000 kronor. Av denna summa beräknas emellertid 3,600,000 kronor åtgå för riksledningsomläggningar i samband med järnvägselektrifieringen. Av återstoden falla 9,000,000 kronor på lednings- och stationsarbeten, betingade av väntade nya telefonabonemang. Det anses nämligen, att man ej skall behöva räkna med något avbrott i den gynnsamma utveckling, som kännetecknat landets telefonväsen även under de senaste åren. Den för år 1935 motsedda ökningen i antal telefonapparater (för närvarande uppgående till cirka 600,000 för hela riket) uppskattas till ungefär 25,000 eller samma siffra som för år 1934.

Överhuvud kan till stöd för anslagsbeloppets beviljande åberopas telegrafstyrelsens egen, på verkställda beräkningar grundade uppskattning av an-

slagsbehovet samt därmed också följande ansvar för anslagsmedlens förräntning. Gagnet av att det svenska telefonväsendet alltjämt kan hållas på en tekniskt högstående nivå är allmänt erkänt. Med tagen hänsyn till dessa förhållanden har riksdagen ansett sig böra oavkortat bevilja här begärda anslagsbelopp å 15,000,000 kronor.

Teknikens alltjämt fortgående utveckling medför emellertid, att telegrafverkets tekniska utrustning jämförelsevis snabbt föråldras. Härtill kommer, att de till telegrafverket anvisade kapitalökningsanslagen utanordnas av lånemedel. Anspråken på avkastning — liksom också på årliga avsättningar till förnyelsefond — måste därför sättas rätt höga. Särskilt under senaste åren hava dock de i detta hänseende ställda förväntningarna uppfyllts. Samtidigt med att vissa taxereduktioner genomförts har nämligen verket kunnat visa årsinkomstresultat av 8 procent för vardera åren 1931 och 1932 och över 8.5 procent för vardera av åren 1933 och 1934.

Riksdagen vill i detta sammanhang framhålla som önskvärt, att verksledningen allt framgent liksom hittills lämnas en viss, om än begränsad frihet, då det gäller att affärsmässigt lämpa taxenormerna efter tidsutvecklingen och trafikens alltjämt sig förändrande krav. Åtminstone på lång sikt sett lär en viss sådan rörelsefrihet endast kunna främja verkets ekonomi och alltså indirekt även bliva statsfinansiellt gagnelig.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen till *fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

19:o) **Radioanläggning för flygplats i Bromma.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) om anslag för radioanläggning för flygplats i Bromma kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

Statens järnvägar.

20:o) **Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden.** Kungl. Maj:t har (punkt 20) föreslagit riksdagen att till fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 1,850,000 kronor

Till frågan om järnvägsanläggningen Ulricehamn—Jönköping kommer riksdagen att taga ställning i annat sammanhang. Man synes dock redan nu böra räkna med att gamla räler från statsbanorna böra användas för rälsläggningen å denna nya bana, där trafikbelastningen ej torde bliva synnerligen stor. Riksdagen har därför funnit sig böra godkänna förslaget om att för en påskyndad rälsomläggning å vissa äldre statsbanesträckor anvisas 500,000 kronor utöver det belopp av 1,350,000 kronor, som erfordras på grund av det normalt fortskridande arbetet å statsbanornas spår förstärkning.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 1,850,000 kronor, att utgå av lånemedel.

21:o) **Skenfria vägkorsningar m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen till *skenfria vägkorsningar m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 350,000 kronor, att utgå av lånemedel.

22:o) **Växel- och signalsäkerhetsanläggningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen till *växel- och signalsäkerhetsanläggningar* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

23:o) **Telefonledningar och kabelarbeten.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) har riksdagen till *telefonledningar och kabelarbeten* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av lånemedel.

24:o) **Reparationsverkstad för motorfordon vid huvudverkstaden i Örebro.** Kungl. Maj:t har (punkt 24) föreslagit riksdagen att till reparationsverkstad för motorfordon vid huvudverkstaden i Örebro för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 125,000 kronor.

Genom anordnandet av ifrågavarande verkstad skulle reparationsarbetena beträffande statsbanornas motorfordonspark centraliseras. Av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att denna åtgärd skulle ur driftsekonomisk synpunkt ställa sig fördelaktig. Riksdagen har fördenskull ansett sig nu böra anvisa erforderliga medel för ändamålet.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *reparationsverkstad för motorfordon vid huvudverkstaden i Örebro* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 125,000 kronor, att utgå av lånemedel.

25:o) **Huvudförrådsbyggnad m. m. i Örebro.** Kungl. Maj:t har (punkt 25) föreslagit riksdagen att till huvudförrådsbyggnad m. m. i Örebro för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 425,000 kronor.

Avsikten med ifrågavarande utvidgning av huvudförrådet i Örebro är att vinna en ytterligare koncentration av statens järnvägars förrådsrörelse. Från detta centralförråd skola de fem olika distrikten med deras särskilda förråd kunna snabbt förses med behövliga förrådseffekter, varigenom lager- och förvaltningskostnaderna förbilligas.

Såvitt riksdagen kunnat finna förtjänar verksledningen statsmakternas stöd i denna sin strävan att förbättra och efter tids- och trafikutvecklingen anpassa förrådsväsendet vid statsbanorna. Att Örebro erbjuder det gynnsammaste läge för ett centralförråd blir än mer framträdande, sedan järnvägslektrifie-

ringen om något år fullt genomförts upp till Ånge. Möjligheter öppnas då till synnerligen snabba tågförbindelser i olika riktningar, däribland genomgående dagtågsförbindelser från Trälleborg över Örebro ända upp till Sundsvall och Östersund. Härtill kommer att statsbanornas redan nu till Örebro förlagda järnvägsverkstäder äro avsevärda avnämare av olika slags materiel, vilket gör att ett stort förråd under alla förhållanden måste finnas på denna plats.

Förevarande förslag om anläggning av en huvudförrådsbyggnad m. m. i Örebro för en totalkostnad av 700,000 kronor, varav 275,000 kronor av förnyelsefondsmedel och 425,000 kronor från ett nu av riksdagen anvisat anslag, har riksdagen alltså funnit sig böra godkänna.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *huvudförrådsbyggnad m. m. i Örebro* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 425,000 kronor, att utgå av lånemedel.

26:o) Elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo. Kungl. Maj:t har (punkt 26) föreslagit riksdagen att till elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor.

Enligt den för riksdagen tidigare framlagda finansieringsplanen för ifrågasvarande elektrifieringsföretag, som beräknas bliva färdigställt den 1 april 1936, bör här äskade belopp av 4,500,000 kronor nu anvisas som slutanslag till anläggningen.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till *elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 4,500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

27:o) Elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg. Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att till elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 6,900,000 kronor.

Kostnaderna för elektrifieringen av linjerna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg ha beräknats till 29,050,000 kronor, varav 22,150,000 kronor redan anvisats. Det nu planerligt erforderliga slutbeloppet, 6,900,000 kronor, har riksdagen ansett sig böra bevilja.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 6,900,000 kronor, att utgå av lånemedel.

28:o) Elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle. Kungl. Maj:t har (punkt 28) föreslagit riksdagen att till elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 7,000,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra medgiva fortsättande av ifrågavarande av 1934 års riksdag beslutade elektrifieringsföretag. Riksdagen har jämväl godkänt departementschefens förslag om sättet för finansieringen av det nu äskade anslaget.

Under erinran om 1934 års riksdags i ämnet gjorda uttalande vill riksdagen emellertid framhålla som önskvärt att vid arbetenas genomförande alltjämt i möjligaste mån beaktas, att de delvis motiverats såsom arbetslöshetsföretag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 7,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

29:o) **Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 29) föreslagit riksdagen att såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra anvisa det nu begärda beloppet, 500,000 kronor.

I fråga om anslagets användande gäller för närvarande, att detsamma är begränsat till arbeten, vilkas utförande påkallats av angelägna oförutsedda krav, samt till sådana mindre arbeten, vilka beräknats draga en kostnad understigande 25,000 kronor.

Nu föreslås, att kostnadsgränsen för de mindre arbetena höjes till 50,000 kronor. Häremot har riksdagen ej funnit anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen såsom *dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

30:o) **Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare.** Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Riksdagen har, i likhet med vad tidigare ägt rum, ansett sig böra bevilja ett belopp av 4 miljoner kronor för fortsättningen av inlandsbanebygget. Likaså har riksdagen ansett sig böra — jämväl på sätt förut skett — anvisa beloppet att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

31:o) **Person- och resgodsvagnar.** Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran emot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31), har till *person- och resgodsvagnar* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 750,000 kronor, att utgå av lånemedel.

32:o) Postvagnar. Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att till postvagnar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Enligt gällande bestämmelser angående postbefordran å statens järnvägar har järnvägsstyrelsen att — med användande av för sådant ändamål till styrelsens förfogande ställda penningmedel — tillhandahålla erforderliga, för postens framförande och behandling särskilt inredda järnvägsvagnar eller avdelningar av järnvägsvagnar samt vidtagna de ändringar och förbättringar av desamma, som påkallas av generalpoststyrelsen. Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får anmäla, att riksdagen till *postvagnar* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att utgå av lånemedel.

33:o) Anläggningar och förslag för automobiltrafik. Kungl. Maj:t har (punkt 33) föreslagit riksdagen att till anläggningar och förslag för automobiltrafik för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

I förevarande sammanhang har riksdagen behandlat två motioner, I: 76 och II: 200, i vilka hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes bemyndiga järnvägsstyrelsen att på sätt i motionerna närmare angives eller på sätt Kungl. Maj:t eljest prövar lämpligt anordna förbindelse mellan Haparandahamn och statsbanenätet, samt att här för erforderliga medel anvisas ur det i årets statsverksproposition för kapitalökning upptagna reservationsanslaget för anläggningar och förslag för automobiltrafik.

Med förevarande anslag avses närmast att öppna möjlighet för statens järnvägar att helt förvärva eller eljest erhålla erforderligt ekonomiskt inflytande över statsbanorna berörande automobilföretag enkannerligen bussföretag, som bedriva en förlustbringande och av de lokala trafikbehoven ej betingad konkurrens. Önskvärdheten av att en närmare samverkan mellan de olika transportmedlen på dylikt sätt främjas är numera ganska allmänt erkänd, och riksdagen har nu ansett sig böra bevilja här begärda anslag.

Såsom av statsverkspropositionen inhämtas, förutsättes i varje särskilt fall Kungl. Maj:ts godkännande av den träffade uppgörelsen. Det måste framstå som angeläget, att en sorgfällig prövning sker av de ifrågasatta förvärven, varvid bör tagas i betraktande såväl den allmänna nyttan av sammanslagningen som ock den begärda gottgörelsen. Det sistnämnda gäller särskilt framställda anspråk på ersättning för påstådda framtidsvärden på grund av upparbetad trafik eller för annan dylik good-will. Beaktas måste också självfallet, att genom automobilföretagens införlivande med statsbanorna samfärdslemöjligheterna ej hämmas, utan att tvärtom sammanslagningen blir till båtнад för trafikens utveckling.

Anslaget skulle också, i begränsad utsträckning, få användas för järnvägsnätets komplettering med nya, ej tidigare befintliga automobillinjer. Riksdagen vill framhålla som angeläget, att jämväl frågor om dylika nya linjers

igångsättning prövas allsidigt, varvid särskilt bör beaktas vikten av erforderlig samverkan med länsstyrelserna.

I väckta motioner har framhållits önskvärdheten av statens järnvägars medverkan för åstadkommande av en busslinje mellan den så gott som helt med statsmedel bekostade Haparandahamn och Haparanda. Väglängden utgör, enligt vad motionärerna erinra, cirka 16 kilometer, och den del av året som buss-trafiken skulle behöva att hållas i gång kunde sannolikt inskränkas till att sammanfalla med den tid som sjöfarten på hamnen hålles öppen, eller omkring sex månader om året.

Sedan nu Haparandahamn med stora kostnader anlagts, bör densamma uppenbarligen på lämpligt sätt förbindas med Haparanda och det kommunikationsnät, som utgrenar sig därifrån. I den mån statens bistånd härvid kan finnas oundvikligt, lärer sådant också böra lämnas. I motionerna förordas, att den blivande busslinjen skulle anordnas av statens järnvägar på sätt redan skett mellan Övertorneå och Pajala. Utan att nu taga ställning till frågan om lämpligaste trafikformen finner riksdagen fog föreligga för att spørsmålet om en kommunikationsförbindelse till Haparandahamn göres till föremål för utredning, varom riksdagen ansett sig böra göra framställning hos Kungl. Maj:t.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen dels anmäla, att riksdagen till *anläggningar och förlag för automobiltrafik* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att utgå av lånemedel;

dels ock hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående anordnande av en förbindelse mellan Haparandahamn och Haparanda samt om vidtagande av de åtgärder, som må påkallas av utredningens resultat.

Statens vattenfallsverk.

34:o) **Ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation.** Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att till ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Med bifall till att medel för arbetets fortsättning anvisas med av Kungl. Maj:t äskat belopp, har riksdagen till *ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor, att utgå av lånemedel.

35:o) **Förlängning av dräneringstunneln i Trollhättan.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen till *förlängning av dräneringstunneln i Trollhättan* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 80,000 kronor, att utgå av lånemedel.

36:o) **Förvärv för statens vattenfallsverks räkning av vissa markområden i Trollhättan.** Kungl. Maj:t har (punkt 36) föreslagit riksdagen att till

förvärv för statens vattenfallsverks räkning av vissa områden i Trollhättan för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Genom förvärv av ifrågavarande markområde kommer kronan att kunna fritt disponera marken i närheten av kraftstationen, varjämte kronans rätt till järnvägsförbindelse mellan Trollhätte kraftstation och Trollhättans järnvägsstation tryggas.

Riksdagen, som funnit köpeskillingen, 200,000 kronor, skälig, har ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt får anmäla, att riksdagen till *förvärv för statens vattenfallsverks räkning av vissa områden i Trollhättan* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

37:o) Fullföljande och avslutande av arbetena för veckoreglering av Göta älv. Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att till fullföljande och avslutande av arbetena för veckoreglering av Göta älv för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor.

Ifrågavarande arbeten, en skärmanordning vid Ormo i Nordre älv, förbättringar av dammen vid Vargön och muddringar vid Vänerens utlopp, hava vid uppgörandet av kalkylerna för genomförandet av veckoregleringen av Göta älv näppeligen kunnat förutses.

Riksdagen har funnit medel för omförmälda arbeten böra anvisas med av Kungl. Maj:t äskat belopp.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *fullföljande och avslutande av arbetena för veckoreglering av Göta älv* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 850,000 kronor, att utgå av lånemedel.

38:o) Rensningsarbeten i Göta älv för huvudreglering av Vänern. Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) angående anslag till rensningsarbeten i Göta älv för huvudreglering av Vänern kommer riksdagen framdeles att anmäla sitt beslut.

39:o) Vissa arbeten i Nykvarns kraftstation. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen till *vissa arbeten i Nykvarns kraftstation* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor, att utgå av lånemedel.

40:o) Ytterligare utvidgning av ångkraftstationen i Västerås. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40), genom vars förverkligande ångkraftstationens betydelse som en viktig reservanläggning skulle ytterligare ökas, har riksdagen till *ytterligare utvidgning av ångkraftstationen i Västerås* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

41:o) Förberedande arbeten för anläggning av kraftstation vid Stadsforsen i Indalsälven. Kungl. Maj:t har (punkt 41) föreslagit riksdagen att till för-

beredande arbeten för anläggning av kraftstation vid Stadsforsen i Indalsälven för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Utbyggandet av Stadsforsen är, såsom av den förebragta utredningen framgår, ett synnerligen omfattande företag. Det har befunnits lämpligt, att redan nu förberedande åtgärder vidtagas i syfte att möjliggöra en snabbare igångsättning av arbetet, då så framdeles kan befinnas böra komma ifråga.

Med bifall alltså till Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till *förberedande arbeten för anläggning av kraftstation vid Stadsforsen i Indalsälven* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

42:o) **Stamlinjesystem Porjus—Västerås m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att till stamlinjesystem Porjus—Västerås m. m. för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Genom ifrågavarande enhetligt byggda, cirka 105 mil långa stamlinjeledning mellan kraftverket vid Porjus och vattenfallsstyrelsens stora ångkraftcentral i Västerås — där nuvarande huvudledningar Trollhättan—Motala—Älvkarleby sammanlöpa — skulle förverkligas den sedan lång tid tillbaka föreliggande tanken på en sammanknytning av statens vattenfallsverks tre distributionsområden, nämligen Porjus- och Norrforsområdena samt det mellansvenska centralblocket.

Inom det mellersta Norrland omslutande Norrforsområdet är den tillgängliga kraften redan fullständigt tagen i anspråk. Vid Porjus finnes däremot alltså ett betydande kraftöverskott, för vilket — enligt vad utredningar visa — avsättning med all sannolikhet måste tillsvidare sökas söderut, i första hand inom Norrforsområdet men också inom mellansvenska centralblocket för utjämning av den tidvis knappa krafttillgången därstädes.

Enligt riksdagens mening bör ifrågavarande stamlinje betraktas som ett betydelsefullt led i det planmässiga tillvaratagandet av landets krafttillgångar, och riksdagen har funnit, att beslut om dess byggnad nu bör fattas. Anläggningskostnaderna uppgå visserligen till ett så avsevärt belopp som nära 12 miljoner kronor. God förräntning på detta kapital har dock ställts i utsikt av vattenfallsstyrelsen. Att planen överhuvud befunnits praktiskt genomförbar beror på kraftledningsteknikens utveckling. Tack vare nu rådande gynnsamma priser på koppar och annan materiel ha också kostnaderna kunnat beräknas betydligt lägre än tidigare.

Av det beräknade anläggningskapitalet, 11,775,000 kronor, böra, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, 3,000,000 kronor nu beviljas. Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *stamlinjesystem Porjus—Västerås m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

43:o) **Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk.** Kungl. Maj:t har (punkt 43) föreslagit riksdagen att till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens

kraftverk för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 3,400,000 kronor.

Av det nu äskade beloppet avses 1,550,000 kronor för nyanläggningar, som erfordras på grund av inom olika delar av landet pågående järnvägslektrifieringar, medan återstående 1,850,000 kronor avses för förstärkning och utvidgning av de till statens kraftnät i övrigt hörande anläggningarna.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får anmäla, att riksdagen till *distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1935/1936 anvisat ett reservationsanslag av 3,400,000 kronor, att utgå av lånemedel.

44:o) **Uppförande i kvarteret Björnen i Stockholm av en för statens vattenfallsverk avsedd kontorsbyggnad.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44) om anslag till uppförande i kvarteret Björnen i Stockholm av en för statens vattenfallsverk avsedd kontorsbyggnad kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

Stockholm den 4 mars 1935.

Med undersätlig vördnad.
